

Jaroslav Ivor a kol., Trestné právo, kriminalistika, bezpečnostné vedy a forenzné disciplíny v kontexte kontroly kriminality.

Poceta Viktorovi Poradovi k 70. narodeninám

Plzeň: Vydavateľství a nakladateľství Aleš Čeněk, s.r.o., 2013, 905 s.

Tereza Konečná*

V súvislosti s oslavou významného životného jubilea prof. Viktora Porady bola pripravená unikátna knižná publikácia. Na jej prípravu a priblíženie aktuálneho dňa z oblasti trestného práva a súvisiacich vedeckých disciplín, sa podieľali renomovaní odborníci pôsobiaci v českém a slovenském právnom prostredí. Výchlasné osobnosti sa pri prípravu tejto publikácie spojili za účelom chvályhodným. Jak už sám podtitul napovídá, tato kniha byla připravena a celá problematika komplexně upravena právě jako poceta prof. Poradovi. Tento literární počín ovšem nemusí těšit pouze oslavovaného jubilanta, ale také širokou veřejnost. Díky prof. Jaroslavu Ivorovi a kolektivu autorů, odborníků, kteří v rámci publikace zpracovali vždy konkrétní oblast, které se v praxi věnují, můžeme i my ostatní ocenit vysokou odbornost díla a obohatit se v různých oblastech vědění. Poznatky zde obsažené jsou určeny spíše čtenářům, kteří již v problematice dosáhli určitých znalostí, ovšem některé pasáže lze vřele doporučit také nezainteresované osobě, která si touží prohloubit své znalosti i v této oblasti, zejména kriminalistické a kriminologické pasáže jsou toho dobrým příkladem.

Kniha je velice čtivá a i osoba, která se v konkrétní oblasti třeba zcela nevyzná, získává nevšední literární

zážitky. Autoři publikaci přehledně člení na 4 hlavní části, které se skládají z témat obsahujících základní vědecké poznatky z dané oblasti. Vzhledem k obsáhlosti všech upravovaných částí není možné upravit celou související materii, což ani není cílem autorského kolektivu. Pozornost je vždy věnována vybraným otázkám, které hýbou děním ve společnosti, novými poznatky či nové právní úpravě, reglementován je pokrok, kterého je na poli těchto disciplín dosahováno, o němž je záhodno čtenáře informovat. Jednotlivá témata jsou doplněna grafy a dokonce i ilustracemi, díky nimž dochází k lepšímu pochopení složitějších otázek a současně k vítanému oživení.

První část nazvaná Trestní právo obsahuje 6 tematických okruhů. Jedná se o problematiku, která je ve společnosti aktuální a jež vyvolává značné debaty. Namátkou lze uvést příspěvek týkající se českého zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, na který jsme museli čekat velice dlouho, což bylo i ze strany Evropské unie České republiky opakovaně vytýkáno, případně je v publikaci zpracováno téma upravující aspekty výslechu svědka z různých úhlů pohledu (trestněprávního, kriminalistického a psychologického). Velice zajímavé je propojení slovenského a amerického právního prostředí u příspěvku upravujícího whistleblowing, počestně jednání jakéhosi informátora. Vzpomínány jsou i české snahy o upravení této problematiky. Doposud bylo vládou pouze schváleno přijetí mechanismu ochrany oznamovatelů nekalých praktik ve finančních institucích, záměr upravit tuto problematiku obecně v antidiskriminačním zákoně prozatím nebyl naplněn. Uvidí-

* Mgr. Tereza Konečná, studentka Právnické fakulty MU v Brně, doktorský studijní program, Teoretické právní vědy, specializace Trestní právo; referent správy daní na Specializovaném finančním úřadu, oddělení státního dozoru – státní dozor nad loteriemi a sázkovými hrami, E-mail:

TKonecna@email.cz.

me, zda a jakých změn bude v brzké době v této otázce dosaženo. Témata v této části jsou z oblasti procesního i hmotného práva, vždy je u daného problému přiblíženo náležité právní zakotvení, klady i záporny pojící se k určité otázce a její právní úpravě a k ozvláštňení tématu přispívá uvedení judikatury a zajímavostí týkajících se obdobného v jiných právních prostředích. U témat zabývajících se procesními tématy je s ohledem na osobu prof. Porady typické i podrobení kriminalisticko – taktickým zkoumáním daného jevu. Nejen v této části, ale i ve všech následujících, je každé téma doplněno závěrem, v němž je shrnuto to nejpodstatnější, nejproblematičtější či nejzajímavější co by si z dané oblasti měl čtenář odnést.

Ve druhé části je přiblížena vybraná problematika kriminalistická a kriminologická. Ve 12 příspěvcích je proveden exkurs historickými, ale i současnými poznatky, jichž bylo v kriminalistice dosaženo. Autoři se snaží klást důraz na pokroky a nové přístupy, ke kterým odborníci v této oblasti přistoupili, což může být chápáno jako největší přínos této části publikace. Kriminalistických knih bylo v našem prostředí vydáno dost, ovšem zabývat se aktuálním děním v kriminalistice je vždy možné s potěšením kvitovat. Zapomenuto nebylo ovšem ani na identifikaci osoby podle chůze, což bylo jistě s ohledem na pole působnosti prof. Porady nemyslitelné. Kriminologická témata se zabývají jak preventivním působením, tak následnou kontrolou, které se nám díky této vědecké disciplíně ve společnosti dostává. Svoje místo zde našla i otázka legalizace výnosů z trestné činnosti a korupce, smutné fenomény moderní doby. S ohledem na dění v naší společnosti a nekvalitním praktikám, se kterými se můžeme setkávat v rozličných oblastech lidského působení, se není čemu divit, že i tyto příspěvky zde našly své místo.

Třetí, nejobsáhlejší část, je věnována bezpečnostním vědám. Prof. Porada coby absolvent právně – bezpečnostního oboru měl k této oblasti v rámci své životní dráhy vždy blízko. Tato část nám nabízí obsáhlou úpravu týkající se policie a zajištění bezpečnosti v moderní společnosti. Historická reflexe je doplněna koncepcí udržitelného rozvoje a snahou o konkurenceschopnost moderní společnosti. Poměrně překvapivě jsou také příspěvky v této oblasti propojovány s problematikou lidských práv, kterým je na počátku 21. století věnována velká pozornost.

Publikace je završena částí týkající se některých forenzních disciplín. Pro tuto vědeckou oblast jsou významné pokroky, kterých je dosahováno v rámci výpočetní techniky. Pozornost je věnována modelům forenzního zpracování digitálních stop a možnostem využití různých programů pro zjišťování souvislostí týkajících se trestné činnosti, případně nehod. Pro pochopení některých příspěvků z této části jsou nezbytné již dříve získané vědomosti. Pro laika, který by se na toto téma zaměřil poprvé právě v této publikaci, by dané postupy a metody byly dosti složité a těžko stravitelné. Ale pro získání základního povědomí o tom, čemu se vědečtí pracovníci momentálně v rámci forenzních věd věnují, i tato část naplní účel osvěty společnosti.

Závěrem nelze než konstatovat, že díky přispění všech v knize uvedených odborníků, se k nám dostalo vědecké a aktuální dění reflektující čtení. Již s ohledem na množství věhlasných jmen, která se spolupodílela na této práci, se jedná o nevšední vědecké zpracování. Tato kniha bude jistě v brzké době zdobit řadu domácích knihoven odborníků působících v této oblasti, nejen knihovnu prof. Porady.